

Fase d'exploració

Activitat 1. La diversitat és font de riquesa

- Aquesta primera sessió tenia un doble objectiu; per una banda introduir la nova proposta d'aprenentatge amb el problema social rellevant dels refugiats i per l'altre, explorar els coneixements previs de l'alumnat en relació aquesta temàtica.

Per fer-ho, es realitzen dues activitats:

La primera activitat (**veure document adjunt: Qüestionari 1**) consisteix a respondre un petit qüestionari de forma individual per diagnosticar les idees prèvies sobre el valor de la diversitat cultural i la coneixença dels refugiats.

La segona, parteix de la visualització d'un vídeo/conte de 3 min, *Por cuatro esquinitas de nada* https://www.youtube.com/watch?v=DBjka_zQBdQ que permet introduir a l'aula la idea de diversitat amb una posterior conversa grupal. La conversa es pot dur a terme amb la dinamització de la mestra i pot ser transcrita a l'ordinador com una altra font de registre de noves idees prèvies, que donarà lloc a la construcció del terme diversitat.

En acabar la conversa, es torna a fer èmfasi al **Qüestionari 1** desenvolupat a l'inici de la sessió i es parla sobre el problema que han patit unes persones de Síria a causa d'una manca de respecte i tolerància davant les diferències personals i de pensament; la guerra i una posterior fugida, tot connectant el tema de la diversitat com a causa de fugida dels refugiats, el nostre vertader tema de la unitat didàctica.

En aquesta sessió es pretén fer front al contingut clau de la diferència: diversitat i desigualtat.

Fase introducció

Activitat 2. Les persones que fugen de la guerra, els canvia la vida.

- Aquesta segona sessió persegueix l'objectiu d'introduir el tema dels refugiats a través de l'experimentació de l'alumnat, formulant-se les seves pròpies hipòtesis i conclusions.

Per la realització de la sessió, la mestra projecta a la pissarra digital unes imatges, **veure document adjunt: Abans i ara**) sense dir res, sobre els canvis i les continuïtats dels refugiats des d'abans de la guerra i en l'actualitat, demanant a l'alumnat que pensi un possible títol per cada imatge en relació allò que senten i observen, i un cop el tinguin, per mitjà del consens s'adjudica un títol a cada imatge.

Seguidament, es mira un fragment del telenotícies infantil i juvenil INFO K sobre els Refugiats, (1 min) <https://www.ccma.cat/tv3/super3/infok/infok-29102015-especial-refugiats/video/5560719/>, en el qual es presenta la situació d'una nena siriana refugiada, la Hala, i es descobreix que dues de les imatges, que prèviament s'han mostrat, formen part de la mateixa ciutat on vivia aquesta nena.

Explicació de les activitats

Després de la visualització del fragment audiovisual on surt la Hala, els infants poden començar a interpretar un abans i un després de la guerra. En aquest moment s'introdueix a l'aula una graella feta amb paper d'embalar molt gran, en la qual hi ha tres columnes, una que posa abans, una altra que diu després i una altra amb petites informacions de la vida de la Hala respecte al seu abans i la seva actualitat. Per omplir la graella i poder fer associacions, es reparteixen les mateixes imatges, anteriorment visualitzades, en paper. Cada parella de la classe en posseeix una i quan un company surt a llegir una informació de la vida de la Hala, aquelles parelles que creguin tenir la fotografia que il·lustra aquest punt de la vida de la nena, poden aixecar la mà i sortir a la pissarra per justificar que la seva fotografia correspon a un abans o un després dels indicats en el paper d'embalar. Finalment, enganxen la fotografia en el requadre del paper d'embalar corresponent. Aquesta activitat d'1h de durada permet conèixer molts aspectes de la vida d'una nena refugiada amb deduccions que provenen de l'alumnat i que promouen un sentiment de preocupació per la vida dels refugiats i en concret, per la Hala. **(veure document adjunt: Abans i Ara)**

La sessió treballa el contingut clau del canvi i la continuïtat.

Fase estructuració

Activitat 3. On van a refugiar-se?

- Aquesta sessió d' 1:30h, permet treballar des de l'experimentació, la cooperació i l'autonomia personal l'espai que recorren els refugiats des de la seva sortida de Síria fins al seu refugi.

Per fer-ho, es presenta un segon qüestionari individual **(veure document adjunt: Qüestionari 2)**, en el qual els infants han d'expressar els seus coneixements sobre el viatge dels refugiats, i a continuació, s'expliquen les premisses del treball en equip sobre l'activitat de la sessió.

L'activitat de la sessió consisteix en conèixer diversos itineraris de nens refugiats, així com les seves complicacions durant el trajecte i l'espai geogràfic recorregut. Per fer-ho, es plantegen quatre racons rotatius a l'aula, en cada racó hi ha la història d'un infant refugiat: la Hala, l'Aslan, l'Omar i l'Omaira, **(veure document adjunt: Itinerari refugiats)** i els alumnes per mitjà del treball en equip (4- 5 infants) han de resoldre unes qüestions plantejades en el seu dossier on apareixien els itineraris dels personatges.

Les històries d'aquests personatges han estat elaborades a través de la informació que ens proporciona el programa de l'INFO K sobre els refugiats que a més de parlar de la Hala també parlava d'altres nens. Per tant, es tracta d'una activitat en la qual la informació que es difon és real, excepte la de l'Omaira que per qüestions d'organització (amb el nombre d'infants d'una aula amb ratio 20-25), és inventada.

La part atractiva de cada racó es concreta amb el material seleccionat per resoldre les preguntes. Així, en una taula hi trobem un globus terraquí, en un altre un atlas d'Europa i part d'Àfrica i Àsia (mapa polític), en un altre, trobem un mapamundi (també polític) i en el darrer mini portàtils amb el programa Google Maps visió Earth. Visibilitzar aquests materials permet a

Explicació de les activitats

l'alumnat conèixer noves maneres de representar l'espai geogràfic i adonar-se que Síria no es troba gaire lluny d'Europa.

Finalment, és recomanable desenvolupar una posada en comú de l'activitat. El contingut clau de la interrelació i el conflicte.

Activitat 4. Qui acull els refugiats?

- Aquesta activitat té la finalitat de fer conèixer als infants que la crisi dels refugiats s'agreuja quan s'evidencia que a Europa no tothom té la mateixa actitud d'acollida cap aquestes persones.

La sessió comença amb la visualització a la pantalla de la pissarra digital d'un núvol de paraules (**veure document adjunt: Paraules per explicar**). Amb aquest recurs es pot obrir una conversa sobre les paraules que es poden necessitar per explicar què és un camp de refugiats, com el que havien vist els alumnes en la fotografia d'un "després" de la vida de la Hala en la graella de la sessió 2. La majoria de paraules tenen el seu antònim dins del mateix núvol, així els infants poden evidenciar que la selecció d'una paraula vol dir rebutjar a l'altre i per tant, reconèixer la pèrdua de comoditats.

En acabar aquesta selecció i conversa, els infants es disposen a escoltar la lectura del diari personal de la Hala, (**veure document adjunt: Diari Hala**) en el qual es narra en primera persona la visió d'aquesta nena sobre el seu dia a dia al camp de refugiats, les complicacions que rep i els ajuts que té de la societat. El diari va acompanyat d'imatges que es poden anar visualitzant a la pantalla digital. La lectura ens fa verificar les paraules escollides anteriorment per definir el terme camp de refugiats. A més, amb aquesta lectura podem fer conscients als nens i nenes que un camp de refugiats no és la solució, que els cal una llar, que viuen moltes complicacions i que per sort, hi ha gent que els proporciona ajuda. Per recopilar aquestes reflexions sobre ajuts i complicacions (**veure document adjunt: Ajudes i complicacions**), s'elabora una graella conclusiva amb una llista de complicacions i ajuts que reben els refugiats.

Activitat 5. Mapa mental

- L'activitat pretén reestructurar tot el coneixement desenvolupat al llarg del procés d'aprenentatge.

La proposta consisteix en crear un mapa mental amb tots els coneixements clau. Per fer-ho, es reparteix per cada parella de la classe (company del costat a la taula) un paper de color amb una pregunta sobre alguna dada important a saber sobre què vol dir ser refugiats. (**veure document adjunt: El mapa mental**). Les preguntes més bàsiques les poden desenvolupar aquelles parelles que no hagin demostrat obtenir un coneixement tant ampli de la temàtica, així tothom pot estar inclòs en l'activitat i participar de forma activa.

Un cop les parelles hagin respost la seva pregunta poden anar sortint a la pissarra a comentar-la. Si els companys els sembla encertada, aquests enganxaran la seva resposta a la cartolina i així, s'anirà constituint tot un mapa mental.

Figura 1. Mapa mental desenvolupat a partir de les preguntes formulades i les respostes dels infants

Aquesta activitat ens permet treballar tots els continguts clau de les ciències socials.

Fase d'aplicació

Activitat 6. L'arbre dels desitjos pels refugiats

La segona part de la sessió, consisteix a escriure individualment un desig per solucionar el problema dels refugiats. Aquesta proposta pot ser molt beneficiosa pels infants de segon, conscienciats de la problemàtica dels refugiats, per fer acostar el missatge a la resta de companys de l'escola. Per tant, s'ha entès aquest arbre dels desitjos com una instal·lació d'art, que fomentarà el pensament crític de tota la comunitat educativa en relació al problema, ja que l'impacte visual de l'arbre ple de missatges de colors i el cartell d'explicació de la instal·lació serà un fet positiu de crida d'atenció. La instal·lació preveu també propiciar la creativitat a l'escola, deixant de banda els treballs manuals de plàstica, per productes artístics sense estereotips que realment han passat per un procés de reflexió i s'han acabat consolidant d'una manera concreta com a mitjà d'expressió.

Figura 2. Cortés, M. (2018) Fotografia Arbre dels desitjos pels refugiats

Explicació de les activitats

Aquesta activitat preveu integrar l'educació artística dins l'àrea del medi natural, social i cultural.

Activitat 7. Conferència i inauguració de la instal·lació d'art

- La darrera activitat té la intencionalitat de ser una proposta d'aplicació dels coneixements obtinguts.

Es tracta que els infants puguin establir un contacte directe amb algun voluntari del municipi que hagi participat amb algun projecte d'acollida i d'ONG. En el cas concret, de la SD desenvolupada, en aquest cas els infants van poder gaudir d'una xerrada amb una voluntària que va acollir un noi refugiat sirià. Seguidament, els infants van poder fer preguntes a la conferenciant sobre el tema. Aquestes varen ser variades, ja que abans de l'arribada de la voluntària, els nens i nenes van estar pensant possibles preguntes en relació a tot el que havíem treballat al llarg de la SD.

En acabar, vam convidar a la voluntària a que escrivís un desig per la instal·lació de l'arbre dels desitjos i un cop escrit vam baixar tots a deixar preparada la instal·lació i inaugurar-la.